

Analysen er lavet for NNF

Markante brancheforskelle på, hvor mange der ender på førtidspension

Siden førtidspensionsreformen i 2013 er tilgangen til førtidspension faldet markant. AE har for NNF set nærmere på de 40-59-årige, der i 2015 og 2016 overgik til førtidspension.

Af Senioranalytiker **Emilie Agner Damm**

9. august 2018

Analysens hovedkonklusioner

- Gennem de seneste 5 år er tilgangen til førtidspension faldet med omkring 50 pct. Dette fald skyldes i høj grad førtidspensionsreformen, som trådte i kraft i 2013. I de seneste år er der dog sket en mindre stigning i tilgangen.
- Omkring hver tiende af dem, som var i beskæftigelse ti år før overgangen til førtidspension, arbejdede på plejehjem mv.
- Lokaltog, bus og taxi mv., ejendomsservice, rengøring og anlægsgartnere, specialbutikker med fødevarer og slagterier er de mest overrepræsenterede brancher, når man ser på tilgangen til førtidspension blandt 40-59-årige.

Kontakt

Analytiker

Emilie Agner Damm

Tlf. 33 55 77 15

Mobil 27 35 85 95

ead@ae.dk

Kommunikationschef

Mikkel Harboe

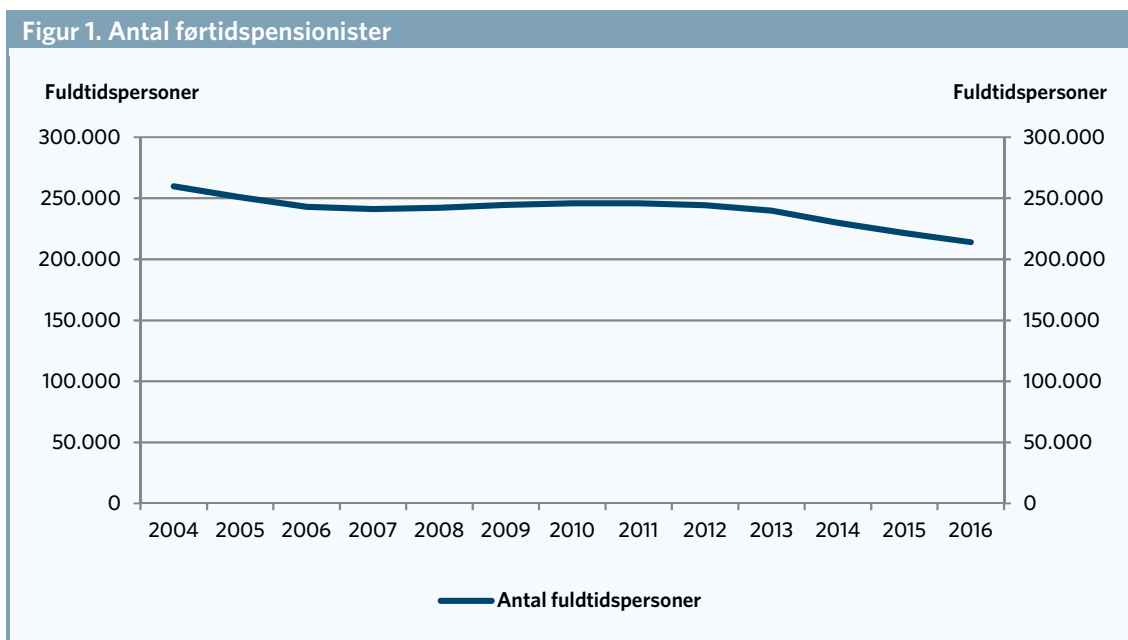
Tlf. 33 55 77 28

Mobil 28 36 87 50

mh@ae.dk

Fald i tilgangen til førtidspension siden 2013

Siden 2012 er antallet af førtidspensionister faldet med godt 30.000 fuldtidspersoner. Frem til 2012 lå antallet af førtidspensionister gennem en længere periode nogenlunde konstant omkring 250.000 fuldtidspersoner.

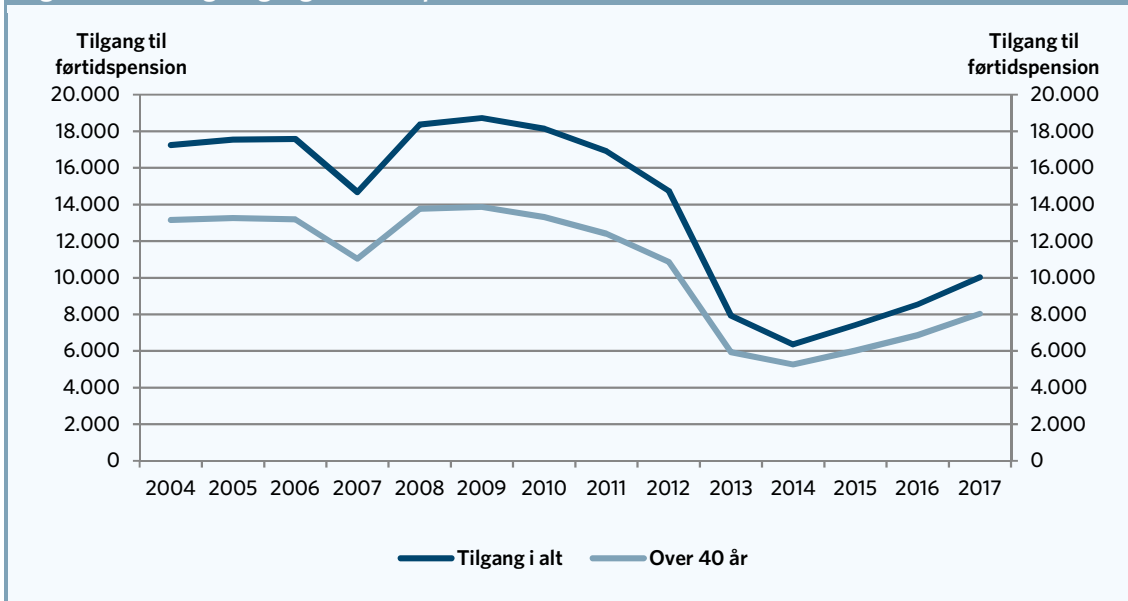

Kilde: AE på baggrund af Jobindsats

I 2013 trådte Førtidspensionsreformen i kraft. Som en del af reformen erstattedes førtidspension af såkaldte ressourceforløb for personer under 40 år. Kun i særlige tilfælde, hvor det er åbenlyst, at en person under 40 år ikke kan komme til at arbejde igen, kan personen tilkendes førtidspension. Efter reformen skal personer over 40 år som udgangspunkt have ét ressourceforløb, før de kan tilkendes førtidspension. Såfremt det vurderes, at et ressourceforløb er formålsløst, kan personer over 40 år dog tilkendes førtidspension med det samme.

Reformen havde den effekt, at der skete et stort fald i tilgangen til førtidspension, også for personer over 40 år. I resten af denne analyse undersøges det, hvad der kendetegner de 40-59-årige personer, der i 2014 og 2015 overgik til førtidspension.

Figur 2. Udvikling i tilgang til førtidspension

Kilde: AE på baggrund af Jobindsats

Store brancheforskelle i tilgangen til førtidspension

AE har fulgt de 40-59-årige, der i 2015 eller 2016 overgik til førtidspension og undersøgt, hvilken beskæftigelse de havde i årene forinden. Der er dermed afgrænset til personer, som 10 år før overgangen til førtidspension var i beskæftigelse.

I tabel 1A-B er det undersøgt nærmere, hvilke brancher de, der var i beskæftigelse ti år før overgangen til førtidspension, var beskæftiget inden for. Tabel 1A viser resultater for de, som overgik til førtidspension som 40-49-årige, mens tabel 1B viser resultater for de, som overgik til førtidspension som 50-59-årige.

Både for personer, der overgik til førtidspension som 40-49-årige og 50-59-årige, var der flest, som 10 år inden var beskæftiget inden for plejehjem mv. Det gælder for ca. 9 pct., mens det kun gælder for hhv. 4,7 og 6,4 pct. af de beskæftigede, der ikke er overgået til førtidspension. Også blandt de beskæftigede inden for ejendomsservice, rengøring og anlægsgartnerne, var der mange, der overgik til førtidspension.

Tabel 1A. Top 20 brancher 10 år før overgang til førtidspension målt på andel, 40-49-årige

	Andel af beskæftigede, der overgår til førtidspension, som arbejdede i branchen	Andel af beskæftigede, der ikke overgår til førtidspension, som arbejdede i branchen
	Pct.	
Plejehjem mv.	8,6	4,7
Daginstitutioner og dagcentre mv.	8,4	6,7
Ejendomsservice, rengøring og anlægsgartnerne	4,8	2,1
Restauranter	3,0	1,7
Bygningsfærdiggørelse	2,8	2,0
Grundskoler	2,7	3,8
Fragtvognmænd og rørtransport	2,6	1,3

Arbejdsformidling og vikarbureauer	2,6	1,4
Supermarkeder og varehuse mv.	2,5	1,7
Hospitaler	2,4	4,4
Metalvareindustri	2,4	1,6
Forsvar, politi og retsvæsen mv.	2,1	2,0
Detailh. med tekstiler og husholdningsudstyr mv.	2,0	1,9
Offentlig administration	2,0	3,0
Fremst. af motorer, vindmøller og pumper	1,8	1,2
Byggeentreprenører	1,7	1,4
Murere og anden specialiseret bygge- og anlægsvirksomhed samt forberedende byggepladsarbejde	1,7	1,1
Lokaltog, bus og taxi mv.	1,7	0,7
Plast- og gummiindustri	1,7	0,8
Bygningsinstallation	1,7	2,0

Anm: Branchefordelingen for beskæftigede, der ikke overgår til førtidspension er lavet for personer i samme årgange, som de personer der er overgået til førtidspension. Alle der i 2016 var på førtidspension er udeladt fra højre søjle, også selvom de er overgået til førtidspension tidligere end 2015-2016.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

Tabel 1B. Top 20 brancher 10 år før overgang til førtidspension målt på andel, 50-59-årige		
	Andel af beskæftigede, der overgår til førtidspension, som arbejdede i branchen	Andel af beskæftigede, der ikke overgår til førtidspension, som arbejdede i branchen
	Pct.	
Plejhjem mv.	9,2	6,4
Daginstitutioner og dagcentre mv.	8,9	7,1
Ejendomsservice, rengøring og anlægsgartnere	4,1	2,1
Hospitaler	3,0	4,4
Grundskoler	2,9	3,5
Restauranter	2,7	1,3
Lokaltog, bus og taxi mv.	2,4	1,1
Offentlig administration	2,4	3,5
Metalvareindustri	2,1	1,7
Bygningsfærdiggørelse	2,1	1,7
Arbejdsformidling og vikarbureauer	2,0	1,2
Fragtvogmænd og rørtransport	1,9	1,5
Byggeentreprenører	1,8	1,3
Forsvar, politi og retsvæsen mv.	1,7	2,2
Slagterier	1,7	0,6
Fremst. af motorer, vindmøller og pumper	1,6	1,2
Supermarkeder og varehuse mv.	1,6	1,1
Murere og anden specialiseret bygge- og anlægsvirksomhed samt forberedende byggepladsarbejde	1,4	1,1

Gymnasier og erhvervsfaglige skoler	1,4	1,9
Anden engroshandel	1,4	1,8

Anm: Branchefordelingen for beskæftigede, der ikke overgår til førtidspension er lavet for personer i samme årgange, som de personer der er overgået til førtidspension. Alle der i 2016 var på førtidspension er udeladt fra højre søjle, også selvom de er overgået til førtidspension tidligere end 2015-2016.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

Når en stor andel af tilgangen til førtidspension er sket blandt personer, der har tidligere været beskæftiget inden for en branche, kan det enten skyldes, at branchen er overrepræsenteret f.eks. pga. arbejdsmiljøet i branchen, eller det kan skyldes, at branchen er stor og generelt udgør en stor andel af beskæftigelsen. Derfor er det interessant at se, hvilke brancher der er overrepræsenterede ift. førtidspension. Tabel 2A-B viser de tyve brancher, som er mest overrepræsenterede blandt personer, der er overgået til førtidspension som hhv. 40-49-årige og 50-59-årige.

Igen er der set på branchen ti år før overgangen til førtidspension. En branche er overrepræsenteret, hvis andelen af de beskæftigede, der overgik til førtidspension, som har arbejdet inden for den pågældende branche er større end den andel, som branchen udgjorde af beskæftigede, der ikke overgik til førtidspension.

Øverst på listen over tidligere branche for personer, der overgik til førtidspension som 40-49-årige, ses lokaltog, bus og taxi mv., som udgør 2,4 gange så stor en andel af de, der er overgået til førtidspension som af de personer i samme aldersgruppe, som ikke er overgået til førtidspension. Også ejendomsservice, rengøring og anlægsgartnere, specialbutikker med fødevarer og slagteribranchen har en højere andel, der overgår til førtidspension ift. dem som ikke gør. Det betyder altså, at beskæftigede i disse brancher har højere risiko for at komme på førtidspension.

Tabel 2A. Top 20 brancher 10 år før førtidspension målt på overrepræsentation, 40-49-årige

	Pct.
Lokaltog, bus og taxi mv.	2,4
Ejendomsservice, rengøring og anlægsgartnere	2,2
Specialbutikker med fødevarer	2,2
Slagterier	2,1
Renovation og genbrug	2,1
Plast- og gummiindustri	2,1
Fragtvognmænd og rørtransport	2,0
Møbelindustri	2,0
Arbejdsformidling og vikarbureauer	1,9
Plejehjem mv.	1,8
Restauranter	1,7
Fremst. af computere og kommunikationsudstyr mv.	1,5
Metalvareindustri	1,5
Bilværksteder mv.	1,5
Fremst. af motorer, vindmøller og pumper	1,5
Murere og anden specialiseret bygge- og anlægsvirksomhed samt forberedende byggepladsarbejde	1,5
Træindustri	1,5
Supermarkeder og varehuse mv.	1,5

Frisører, vaskerier og andre serviceydelser	1,4
Bygningsfærdiggørelse	1,4

Anm: Branche fordelingen for beskæftigede, der ikke overgår til førtidspension er lavet for personer i samme årgange, som de personer der er overgået til førtidspension. Alle der i 2015 var på førtidspension er udeladt fra højre søjle, også selvom de er overgået til førtidspension tidligere end 2014-2015. Overrepræsentation er målt som branchens andel af de der ti år før overgang til førtidspension var i beskæftigelse divideret med branchens andel af den samlede beskæftigelse for samme aldersgruppe. Det svarer til forholdet mellem de to kolonner i tabel 1.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

Ser man på den tidligere beskæftigelse for de personer, der overgik til førtidspension som 50-59-årige, går mange af de samme brancher igen i top 20. Her er det især tidligere ansatte på slagterierne, der er overrepræsenterede i tilgangen til førtidspension.

Tabel 2B. Top 20 brancher 10 år før førtidspension målt på overrepræsentation, 50-59-årige	
	Pct.
Slagterier	2,6
Lokaltog, bus og taxi mv.	2,2
Specialbutikker med fødevarer	2,1
Restauranter	2,1
Ejendomsservice, rengøring og anlægsgartnere	1,9
Møbelindustri	1,9
Tekstilindustri	1,8
Arbejdsformidling og vikarbureauer	1,7
Træindustri	1,7
Uoplyst aktivitet	1,7
Anlægsentreprenører	1,6
Supermarkeder og varehuse mv.	1,5
Renovation og genbrug	1,5
Frisører, vaskerier og andre serviceydelser	1,5
Betonindustri og teglværker	1,5
Plejehjem mv.	1,5
Plast- og gummiindustri	1,4
Fremst. af motorkøretøjer og dele hertil	1,4
Fremst. af maling og sæbe mv.	1,3
Fremst. af motorer, vindmøller og pumper	1,3

Anm: Branche fordelingen for beskæftigede, der ikke overgår til førtidspension er lavet for personer i samme årgange, som de personer der er overgået til førtidspension. Alle der i 2015 var på førtidspension er udeladt fra højre søjle, også selvom de er overgået til førtidspension tidligere end 2014-2015. Overrepræsentation er målt som branchens andel af de der ti år før overgang til førtidspension var i beskæftigelse divideret med branchens andel af den samlede beskæftigelse for samme aldersgruppe. Det svarer til forholdet mellem de to kolonner i tabel 1.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

Boks 1. Metode

"Nye" førtidspensionister er fundet ved at afgrænse til personer, der i enten 2014 eller 2015 har modtaget førtidspension svarende til mindst den månedlige sats for gifte/samlevende, men ikke modtog førtidspension året før. Der er samtidig betinget på, at personerne ikke må have været registreret som førtidspensionister i RAS året før. Til opgørelsen af udbetaling af førtidspension er variabelen *OFFPENS_EFTERLON_13* anvendt. Variablen indeholder således også udbetalinger af efterløn, folkepension, varmeydelse og fleksydelse. Eftersom populationen i analysen er under 60 år, kan de ikke modtage disse ydelser (bortset fra varmeydelse i det tilfælde, at de er førtidspensionister).

Årsagen til at førtidspensionister ikke alene er defineret ud fra registret over arbejdsmarkedstilknytning, RAS, er, at beskæftigelse i RAS prioriteres over førtidspension. Det betyder, at førtidspensionister i beskæftigelse blot fremgår som beskæftigelse.

Tidligere arbejdsmarkedstilknytning er lavet ud fra RAS. I RAS prioriteres beskæftigelse over andre ting, hvilket betyder, at personer der udover at være i beskæftigelse f.eks. modtager ydelser eller er under uddannelse, vil fremgå som beskæftigede. Beskæftigelse dækker både over ordinær og støttet beskæftigelse.